Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
кафедра політології та філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри політології та філософії
_____ Тетяна ГРУБІ
підпис
26 серпня 2026 р.
Зі змінами 22 вересня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ООК 23 ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ ТА КОНФЛІКТОЛОГІЯ

Підготовки фахівців	*першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*
за освітньо-професійною програмою	*Політологія*
спеціальності	*С2 Політологія*
галузь знань	*Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини*
мова навчання	*українська*

2026-2027 навчальний рік

Розробники програми:
Тетяна ГРУБІ, кандидат соціологічних наук, доцент, завідувач кафедри політології та філософії

Ухвалено на засіданні кафедри політології та філософії

Протокол № 10 від 26 серпня 2026 року
Зміни внесено на засіданні кафедри політології та філософії
Протокол №11 від 22.09.2026 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми _____ Ольга ВІННІЧУК

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. **Метою освітнього компоненту** є формування у здобувачів системи знань про основні поняття і закономірності політичної психології та конфліктології як галузі наукового знання, сучасні уявлення про психологію політичної діяльності та особливості політичних конфліктів, їх роль і значущість в розвитку суспільства, з практикою управління політичною поведінкою та політичними конфліктами в умовах сьогодення

Навчальний курс «Політична психологія та політична конфліктологія» поєднує вивчення психологічних механізмів політичної поведінки з аналізом політичних конфліктів на національному, регіональному та міжнародному рівнях; предметом є закономірності виникнення, розвитку й урегулювання конфліктів крізь призму масових настроїв, ідентичності, лідерства, сприйняття «ворога» та взаємодії суспільства і політичних інститутів;

Мета курсу — навчити здобувачів діагностувати конфлікти, прогнозувати їхню динаміку, обирати стратегії переговорів, медіації, примирення та превентивної дипломатії задля стабільного розвитку держави й гарантування прав і свобод індивіда; зміст охоплює психологію політичної свідомості, типологію й динаміку конфліктів, роль інститутів і громадянського суспільства, інформаційно-психологічні впливи та постконфліктну реабілітацію; результати — вміння аналізувати політичні події, визначати причини конфліктів, розробляти рекомендації щодо зниження напруги, вести конструктивний діалог і оцінювати вплив політичних рішень на суспільство.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	**Характеристика навчальної дисципліни**	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	2024-2025	2024-2025
Семестр вивчення	5	5-6
Кількість кредитів ЄКТС	4	4
Загальний обсяг годин	120	120
Кількість годин навчальних занять	56	16
Лекційні заняття	30	10
Практичні заняття	-	-
Семінарські заняття	26	6
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	64	104
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

3. Статус дисципліни. Навчальна дисципліна належить до обов'язкових освітніх компонентів професійної підготовки.

4.Передумови для вивчення дисципліни:

Методика вивчення дисципліни передбачає врахування взаємозв'язків основних тем курсу з поняттями, термінами і категоріями політологічних дисциплін у процесі вивчення яких здобувачі могли б отримати знання про соціальні конфлікти, політичні конфлікти та управління ними тощо.

Освітня компонента пов'язана із такими навчальними дисциплінами як: «Публічна політика», «Теорія міжнародних відносин та геополітика» тощо.

1. Програмні компетентності навчання

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосовуванням теорій та методів політичної науки.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 04. Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

СК 05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК 11. Здатність до соціально-політичної взаємодії, співробітництва, прийняття політичних рішень у конфліктних ситуаціях.

6.Очікувані результати навчання з дисципліни відповідно до ОП:

Програмні результати навчання:

ПРН 12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

ПРН13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- предмет, об'єкт, завдання та методи політичної психології та конфліктології;
- основні категорії та поняття політичної психології (політична свідомість, політична культура, політична соціалізація, політична участь, політичний лідер, політичний імідж тощо);
- психологічні механізми та закономірності політичної поведінки особистості, груп і мас;
- типологію політичних конфліктів, їхні причини, структуру, динаміку та функції;
- основні теорії конфлікту та підходи до їх вивчення у політичній сфері;
- методи діагностики, аналізу та прогнозування політичних конфліктів;
- стратегії, технології та способи врегулювання, розв'язання й попередження політичних конфліктів;
- психологічні особливості масових політичних явищ (натовп, масова паніка, чутки, політична пропаганда, маніпуляція суспільною свідомістю);
- етичні принципи та норми роботи психолога у політичній сфері й у сфері конфліктології;
- вітчизняний і зарубіжний досвід психологічного супроводу політичних процесів та врегулювання конфліктів.

Уміти:

- аналізувати політичні явища, процеси та події з точки зору психології;
- застосовувати теоретичні знання для пояснення політичної поведінки особистості, груп і мас;
- визначати причини, структуру та динаміку політичних конфліктів;
- здійснювати психологічну діагностику учасників політичного конфлікту та конфліктної ситуації;

- обирати та застосовувати адекватні методи й технології врегулювання та розв’язання політичних конфліктів;

- розробляти програми попередження (профілактики) політичних конфліктів;

- проводити переговори, медіацію та фасилітацію у політичних конфліктах;

- виявляти та протидіяти маніпулятивним впливам на політичну свідомість і поведінку;

- формувати політичний імідж та здійснювати психологічний супровід політичної діяльності;

- працювати з науковою та публіцистичною літературою з політичної психології та конфліктології, узагальнювати та критично осмислювати отриману інформацію;

- застосовувати етичні норми та принципи у професійній діяльності, пов’язаній з політичною психологією та конфліктологією.

7. Методи навчання. Словесні, наочні методи; дедуктивний, індуктивний, аналітичний, метод порівняння, узагальнення, конкретизація; пояснювально-ілюстративний метод, демонстрація, метод проблемного викладу матеріалу (ігрові методи, дискусійна панель тощо) цифрові методи навчання.

8. Засобами діагностики результатів навчання є опитування, виконання завдань для семінарських занять, самостійна робота, модульна контрольна робота, екзамен, зокрема із використанням модульного об’єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle та ін.

9. Програма навчальної дисципліни

Денна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	**Кількість годин**				
	Разом	**У тому числі**			
		Лекційні заняття	**Практичні заняття**	**Семінарські заняття**	**Сам остійна робота**
Змістовий модуль №1 Теоретико-методологічні засади вивчення дисципліни					
Тема 1. Політична психологія та політична конфліктологія як науки й мистецтво: предмет, методи, міждисциплінарний зв’язок.	**9**	**2**		**2**	**5**
Тема 2. Генеза уявлень про політичний конфлікт у психології та конфліктології: від філософських ідей до сучасних шкіл.	**9**	**2**		**2**	**5**
Тема 3. Політичний конфлікт як соціально-психологічне явище: природа, функції, суб’єкти.	**10**	**2**		**2**	**6**
Тема 4. Психологічні чинники виникнення політичних конфліктів та методи їх аналізу.	**10**	**2**		**2**	**6**
Тема 5. Структурно-динамічні аспекти політичного конфлікту: психологія ескалації та деескалації.	**9**	**2**		**2**	**5**
Тема 6. Політична криза: масові настрої, поведінка еліт і психологічні механізми розвитку.	**9**	**2**		**2**	**5**

Тема 7. Сучасні методи врегулювання політичних конфліктів: психологічні технології та інституційні підходи.	**12**	**4**		**2**	**6**
Тема 8. Переговори як засіб урегулювання конфлікту: психологія переговорного процесу, медіації та довіри.	**11**	**2**		**2**	**7**
Тема 9. Етнонаціональний конфлікт: політико-психологічна специфіка ідентичності, стереотипів і колективних травм.	**15**	**4**		**4**	**7**
Тема 10. Політичні конфлікти в сучасній Україні: психологічні та конфліктологічні аспекти.	**14**	**4**		**4**	**6**
Тема 11. Міжнародні конфлікти XXI ст.: політико-психологічний вимір, інформаційні впливи та шляхи стабілізації	**12**	**4**		**2**	**6**
Разом годин	**120**	**30**		**26**	**64**

Заочна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	**Кількість годин**				
	Разом	**У тому числі**			
		Лекційні заняття	**Практичні заняття**	**Семінарські заняття**	**Сам остійна робота**
Змістовий модуль №1 **Теоретико-методологічні засади вивчення дисципліни**					
Тема 1. Конфліктологія як наука та мистецтво.	**8**				**8**
Тема 2. Генеза уявлень про конфлікт	**8**				**8**
Тема 3. Конфлікт як явище соціального життя.	**12**	**2**		**2**	**8**
Тема 4. Особливості виникнення політичних конфліктів і методи їх аналізу.	**10**			**2**	**8**
Тема 5. Структурні й динамічні аспекти політичного конфлікту.	**6**				**6**
Тема 6. Політична криза.	**10**				**10**
Тема 7. Сучасні методи врегулювання політичних конфліктів.	**12**	**2**			**10**
Тема 8. Переговори як засіб врегулювання конфлікту	**12**			**2**	**10**
Тема 9.	**14**	**2**			**12**

Етнонаціональний конфлікт і його специфіка					
Тема 10. Політичні конфлікти в сучасній Україні	**14**	**2**			**12**
Тема 11. Міжнародні конфлікти XXI ст: політичний аспект.	**14**	**2**			**12**
Разом годин	**120**	**10**		**6**	**104**

10. Форми поточного і підсумкового контролю.

Поточний і підсумковий контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою, модулем чи курсом в цілому; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів.

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування (індивідуального, фронтального, ущільненого, вибіркового).

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота (тестування, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle).

Форма підсумкового контролю: екзамен (усна/письмова відповідь, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle).

Критерії оцінювання семінарського заняття.

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів.

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.

Відповіді студентів на семінарських заняттях оцінюються за 12-бальною системою за наступними критеріями:

Рівні навчальних досягнень	**Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)**	**Критерії оцінювання**
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так" чи „ні". Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так" чи „ні"; може самостійно знайти в підручнику відповідь. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного

		характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його, провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів регламентується: «Положенням про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (нова редакція) (https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view), «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» (нова редакція) (https://drive.google.com/file/d/1aD_jeLjGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKufF/view), «Положенням про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція)» (https://drive.google.com/file/d/1yPri7vZ5hm6qjWP_mWnAjIs4qv1ReKzV/view).

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Положення про дистанційне навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (https://drive.google.com/file/d/1c--sYRfDI_iAT7L766LprKB-x9GGKaEy/view).

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У

будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. «Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка» URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view

Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0, 1, 2, 3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР) менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття студент має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за семінарські заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів. Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Рейтингова оцінка у балах знань, умінь і навичок здобувача на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації ним поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до них відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція).

Оцінювання самостійної роботи

Організація та оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до «Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» (https://drive.google.com/file/d/1XidPC3k_qcMNHAFmaCwhSWtup0TmPYdg/view).

Самостійна робота полягає у виконанні здобувачами вищої освіти окремого теоретико-аналітичного завдання. Здобувачі вищої освіти для виконання завдання можуть заводити окремий зошит, можуть виконувати їх в робочому зошиті або ж на листках А-4 формату. У разі їх відсутності – дозволяється захист завдання в усному порядку у формі колоквіуму. Наявність або відсутність письмово виконаних завдань не впливає на оцінку.

Контроль за самостійною роботою здійснює викладач.

Максимальний бал за виконання самостійної роботи – 10 балів.

Мінімальний бал, необхідний для зарахування есе – 6 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи

10 балів	Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; повнота розкриття завдань; розкриття ключових аспектів завдань. Виконані завдання чітко структуровані. Текст не містить граматичних помилок. Відповіді посилюються всілякими формами графічної інформації: схемами, ілюстраціями тощо. Матеріал завдань представлено у повній та закінченій формі.
9 балів	Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; зміст їх відповідає суті завдань, якісно і логічно розкритих у достатньо повній формі. Виконані завдання чітко структуровані, текст не містить граматичних помилок. Відповіді посилюються всілякими формами графічної інформації: схемами, ілюстраціями тощо. Матеріал завдань представлено у повній та закінченій формі.
8 балів	Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; зміст їх відповідає суті завдань, якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі. Виконані завдання чітко структуровані, текст не містить граматичних помилок. Відповіді

	можуть посилюватись всілякими формами графічної інформації: схемами, ілюстраціями тощо. Матеріал завдань частково або не завжди закінчено.
7 балів	Зміст відповідей не зовсім відповідає суті визначеним завданням; відносно якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі; не повне розкриття ключових питань. Текст не містить граматичних помилок. Відповіді не посилюються різними формами графічної інформації: схемами, ілюстраціями тощо. Матеріал завдань частково або не завжди закінчено.
6 балів	Зміст відповідей не зовсім відповідає суті визначеним завданням; відносно якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі; не повне розкриття ключових питань; не усі питання опрацьовано. У тексті зустрічаються граматичні помилки та неточності. Відповіді не посилюються різними формами графічної інформації: схемами, ілюстраціями тощо. Матеріал завдань частковий або не завжди закінчений.
5-0 балів (не зарахована)	Студент допускає грубі помилки при виконанні роботи. Не розуміє сутність її виконання. Не може розкрити та обґрунтувати поставлені питання. Студент не здатен захистити виконані завдання.

Здобувачі, які за виконання завдань самостійної роботи отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не виконали самостійну роботу, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Після вивчення освітнього компоненту здобувачі пишуть модульну контрольну роботу.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються усі здобувачі. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати.

Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання модульних контрольних робіт отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з’явилися для виконання або не виконали завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов’язковою.

Модульна контрольна робота проводиться у формі письмової відповіді на запропоновані запитання. Максимальна кількість балів за МКР – 25. Для зарахування модульної контрольної роботи мінімальна кількість набраних балів повинна становити не менше 14, у іншому випадку МКР потрібно виконати повторно.

Оцінювання модульної контрольної роботи

Шкала ECTS	Бали	Критерії оцінювання
«відмінно»	**25-22 бали**	Здобувач вищої освіти у відповідях на варіант МКР демонструє глибокі знання з освітнього компоненту, повною мірою володіє матеріалом, що дозволяє виявляти розуміння змісту предмету, його основних положень, категоріального апарату тощо, може обґрунтовувати свої судження, аргументуючи правильну відповідь, логічно та послідовно формулює текст відповідей на поставлені завдання.
«добре»	**21-18 балів**	Результати відповідей здобувача вищої освіти на варіант МКР відповідають тим самим вимогам, що й для оцінки «відмінно», але при цьому здобувач допускає певні неточності та незначні помилки. Здобувач володіє матеріалом, правильно відповідаючи на поставлені завдання, логічно формулює відповіді, намагаючись аргументувати їх.

«задовільно»	**17-14 балів**	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР дозволяють виявити знання і розуміння основних положень предмета, певне володіння категоріальним апаратом, проте характеризуються фрагментарністю, відсутністю повноти та аргументованості. Здобувач допускає помилки при відповідях на питання МКР, не вміє достатньо обґрунтувати свої судження.
«незадовільно»	**13 і менше**	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР не виявили знань та розуміння основних положень предмета, що спричинило значну кількість помилок або, взагалі, повну/часткову відсутність відповідей. Здобувач не вміє логічно побудувати відповідь, обґрунтовувати свої судження, плутається у розумінні категоріального апарату тощо.

Академічна доброчесність.

Дотримання академічної доброчесності регулюється Законом України «Про академічну доброчесність» (від 18 груд. 2025 р. № 4742-IX) (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text), «Кодексом академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція)» (https://drive.google.com/file/d/1OLDomDmXy-2JguxZag43N1Q-ctnW8ta_/view), «Положенням про використання штучного інтелекту в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (https://drive.google.com/file/d/1eDvHgbvZUYojWNwNwkIED66qGDPPpHrB/view).

Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: https://integrity.kpnu.edu.ua/

Політика використання інструментів штучного інтелекту (ШІ).

Під час вивчення освітнього компонента допускається використання систем штучного інтелекту як допоміжного інструменту за умови дотримання принципів академічної доброчесності та самостійності виконання навчальних завдань.

Системи ШІ можуть використовуватися для генерування ідей, пошуку, добору та структурування інформації, створення допоміжних матеріалів, мовного і стилістичного редагування текстів, перекладу, якщо це не суперечить меті й умовам конкретного завдання. Інформація, отримана за допомогою ШІ, має бути критично опрацьована та перевірена за достовірними джерелами.

У разі використання систем ШІ під час виконання навчальних завдань здобувач зазначає форму й обсяг їх використання та здійснює відповідне маркування згенерованого контенту згідно з вимогами «Положення про використання штучного інтелекту в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (https://drive.google.com/file/d/1eDvHgbvZUYojWNwNwkIED66qGDPPpHrB/view).

Не допускається використання ШІ для підміни самостійної навчальної діяльності здобувача, зокрема подання повністю згенерованих робіт або їх фрагментів як власних без належного опрацювання та маркування, використання вигаданих або недостовірних даних, джерел і цитат, а також використання ШІ всупереч установленим викладачем умовам виконання конкретного завдання. Під час контрольних заходів (тестування, модульна контрольна робота, екзамен) використання інструментів ШІ заборонено.

Визнання результатів неформальної та (або) інформальної освіти

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та/або інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно «Порядку визнання в Кам'янець-

Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)» (https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view), зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді;

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;
- громадська або волонтерська діяльність.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту здійснюється відповідно до Таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Семестровий екзамен

Вивчення дисципліни завершується семестровим екзаменом, який проходить в усному форматі відповіді на 1 екзаменаційний білет.

Білет складається з трьох теоретичних питань.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, не допускаються до екзамену. Вони допускаються до нього після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю.

Вважається, що здобувачі вищої освіти підготувався до іспиту, якщо рейтингова оцінка за його результатом більша або дорівнює 24 балам.

Здобувачі вищої освіти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю допускаються до екзамену.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком навчального процесу.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю у формі екзамену, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (додаток до положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

Максимальний бал за екзамен – **40 балів**, мінімальний – 24 балів.

Критерії оцінювання екзаменаційного білета:

Оцінка	Вимоги
40-35 балів	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні теоретичні знання, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, розуміє можливість різних тлумачень однієї і тієї ж проблеми, вміє оцінювати аргументи для її доведення, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, застосовувати знання на практиці у нестандартних ситуаціях, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно, вживає мовні засоби відповідно до норм української літературної мови.
34-29 балів	Якщо відповідь студента відповідає тим самим вимогам, що і для оцінки «відмінно», але при цьому студент допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу та мовному оформлення

	висловлювання. Студент вміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок, може застосовувати вивчений матеріал у стандартних та дещо змінених ситуаціях.
28-24 балів	Якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень предмета, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні понять; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; не в змозі захистити проект побудови системи роботи з певних тем дисципліни; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовному оформленні викладу.
23 бали і менше	Якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему вивчення певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Студент неспроможний виконати стандартні завдання навіть після навідних питань викладача.

Студентам, які за іспит отримали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки. Ліквідація академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів з навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння студентом певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	**Оцінка за шкалою ECTS**	**Екзаменаційна оцінка за національною шкалою**
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

12. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту:

- кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;

- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, який складає 60% від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;

- здобувач вищої освіти вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю, якщо він не відпрацював пропущені навчальні заняття, не

пересклав оцінки 0, 1, 2, 3 отримані на навчальних заняттях, не виконав або виконав модульну контрольну роботу, завдання самостійної та індивідуальної робіт з оцінкою, що становить менше 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт;

- здобувачам вищої освіти, які за результатами підсумкового контролю отримали незадовільну оцінку, дозволяють ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки;

- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості;

- відповідь здобувача вищої освіти, який ліквідовує академічну заборгованість на засіданні комісії, оцінюють за 100-бальною шкалою без урахування рейтингової оцінки поточної успішності;

- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачі вищої освіти не присвоюють.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» URL : (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Для проведення лекційних і семінарських занять, а також контролю за самостійною роботою здобувачів вищої освіти використовуються мультимедійний проєктор, екран для проектора, ноутбук або персональний комп'ютер, мережа Інтернет, модульне об'єктно-орієнтоване динамічне середовище MOODLE, конференції у Google Meet.

Рекомендована література

Основна:

1. Васильєв Г. Ю., Герасіна Л. М., Панов М. І., Осіпова Н. П. Політична конфліктологія : підручник для студ. вищ. навч. закл. юрид. спец. / за ред. Л. М. Герасіної, М. І. Панова. Харків: Право, 2022. 256 с.
2. Головатий М. Ф. Політична психологія : підручник. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 400 с.
3. Кіянка І. Б. Політична конфліктологія : навч. посіб. 2-ге вид., стереотип. Львів : Новий Світ-2000, 2026. 96 с.
4. Купчишина В. Ч., Білецька Т. В. Політична психологія : навчально-методичний посібник. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2022. 184 с.
5. Слюсаревський М. М. Політична психологія : підручник. Київ : Міленіум, 2021. 380 с.

Допоміжна

1. Алькема В., Кучерак І. Модель формування конфліктологічної компетентності майбутніх лідерів в умовах цифровізації освітнього процесу. Вчені записки Університету «КРОК». 2025. № 77. С. 334–344.
2. Бельська Т. В., Лашкіна М. Г. Міждисциплінарний дискурс фактору конвергенції сучасного постмодерного світу: відображення у публічному комунікативному просторі під час війни в Україні. Наукові перспективи. 2023. № 5 (35). С. 16–31.
3. Васютинський В. О. Influentiality of agents of military and political events in Ukrainians' value perception. Український психологічний журнал. 2023. № 2 (20). С. 9–21.
4. Васютинський В. О. Ціннісний зміст звинувачень громадсько-політичних суб'єктів громадянами України. Проблеми політичної психології. 2022. Том 25 (1). С.34-47.
5. Васютинський В. О. Ціннісні аспекти сприймання українцями російської влади і російських громадян як винуватців воєнної агресії. Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки. 2022. Вип. 13. С. 42–48.

6. Герасімова Н. Є., Герасимова І. В. Інтегративний підхід до конфліктології та нейропсихологічного супроводу осіб з особливими потребами. Наукові перспективи. 2026. № 3 (69). С. 1593–1607.

7. Докаш В. І. Політична конфліктологія : навч. посіб. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2020. 220 с.

8. Калаур С. М. Психологічні аспекти формування конфліктологічної компетентності. Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності : матеріали IX Всеукраїнської науково-практичної конференції. Херсон, 2025. С. 138–140.

9. Когут М. Г., Зан М. І., Переш І. Є. Основи конфліктології : навчально-методичний посібник. Ужгород : Видавництво юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ», 2024. 30 с.

10. Лозинський О. М. Основи юридичної та політичної психології : навчальний посібник. 5-те вид., доповн. Львів : ЛДУБЖД, 2025. 284 с.

11. Максименко С. Д., Деркач Л., Ірхін Ю. Б. Теоретико-психологічні детермінанти та практичні складові російсько-української гібридної війни : наукове дослідження. Київ : «Видавництво Людмила», 2024. 67 с.

12. Малхазов О. Р. Методологічні обмеження прогнозування економічної поведінки українців. Проблеми політичної психології. 2023. Вип. 14 (28). С.34-51.

13. Мельник Д. В., Грабовська С. Л., Цюра С. Б. Особливості застосування обману особами, схильними до різних стилів поведінки у конфлікті. Конфліктологічна експертиза: теорія та методика : матеріали XXII Міжнародної науково-практичної конференції. Київ : НаУКМА, 2026. С. 102–106.

14. Пашина Н., Овіннікова Р. Маніпулювання та НЛП: приховані стратегії в політичній комунікації. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія. 2024. Вип. 40. С. 123–133.

15. Петровська Т. В., Курдибаха О. М. Конфліктологія : навчальний посібник / за заг. ред. Т. В. Петровської. Київ : Видавець Позднишев, 2024. 193 с.

16. Свідерська О. І., Чорній О. В. Політична психологія : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2023. 420 с.

17. Тюріна В. О. Конфліктологічна компетентність фахівця силових структур: сутність, структура, технології формування та розвитку. Наукові перспективи. 2026. № 1 (43). С. 2858–2873.

18. Фалько Н., Співакіна О., Остополець І., Прокоф'єва О. Психологічні особливості впливу маніпуляцій на політичний вибір українців. 2025. DOI: 10.52058/2786-5274-2025-11(51)-1824-1834.

19. Чорний С., Міхеєва Л. Розвиток конфліктологічної компетентності майбутніх психологів у контексті антибулінгової діяльності. Хмельницький національний університет, 2026.160 с.

Інтернет-ресурси:

1. Проблеми політичної психології : офіційний сайт журналу. URL: https://politpsy.org/ .

2. Асоціація політичних психологів України : офіційний сайт. URL: https://appu.com.ua/ .

3. Інститут соціальної та політичної психології НАПН України: офіційний сайт. URL: https://ispp.org.ua/ .

4. Проблеми політичної психології: архів випусків. URL: https://politpsy.org/index.php/popp/issue/archive .

5. Проблеми політичної психології: політика архівування. URL: https://politpsy.org/index.php/popp/archiving-policy .

6. Асоціація політичних психологів України: сторінка контактів. URL: https://appu.com.ua/contact/ .

Неформальна освіта

1. Навички медіації та діалогу для потреб публічної служби https://pdp.nacs.gov.ua/courses?course_area_id=31&course_category_id=12&page=34

2. Політична психологія https://ipe.knu.ua/sertyfikatni-programy/politychna-psyhologiya.html

3. Навчання трудових медіаторів https://nmcs.gov.ua/press-center/news/22627
4. Онлайн-курс з цифрових інновацій для альтернативного вирішення спорів https://gurt.org.ua/news/trainings/108623/
5. Медіація як спосіб врегулювання сімейних конфліктів https://www.afmu.org.ua/online-courses
6. Social psychology and politics (OpenLearn, The Open University) Посилання: https://www.classcentral.com/course/openlearn-health-sports-psychology-social-psychology-and-politics-202610